

Parlamentul
Republicii Moldova

Di.P nr. 32

08, iunie, 2026

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
str. Al. Lăpușeanu, nr. 28 // E-mail: secretariat@constcourt.md

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova, articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Semnatarii sesizării

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova:

p/k 12.18

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	<i>125a</i>	
" <i>08</i> "	<i>06</i>	<i>2026</i>

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Numele: Plîngău
2. Prenumele: Dinu
3. Funcția: Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Solicităm respectuos Curții Constituționale să verifice conformitatea cu Constituția Republicii Moldova a textului de lege: *„Dacă în cererea introductivă debitorul declară că se află în stare de insolvabilitate și își exprimă intenția de a lichida sau de a-și restructura activitatea, instanța de judecată adoptă, în cel mult 5 zile lucrătoare de la data depunerii cererii introductive, o hotărâre de intentare a procesului de insolvabilitate fără drept de apel, obligându-l, în cazul exprimării intenției de a-și restructura activitatea, să prezinte un plan al procedurii de restructurare.”* – prevăzut de art. 21 alin. (6) din Legea Insolvabilității nr. 149/2012.

Norma contestată este contrară art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și art. 16, 20, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. NORMELE CONSTITUȚIONALE ȘI CONVENȚIONALE APLICABILE

Art. 20 din Constituție – Accesul liber la justiție: garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, statuând că nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Art. 26 din Constituție – Dreptul la apărare: garantează dreptul oricărei persoane de a reacționa independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale, inclusiv prin asistarea unui avocat pe parcursul procesului.

Art. 16 din Constituție – Egalitatea: consacră principiul egalității tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără discriminări de nicio natură.

Art. 46 din Constituție – Dreptul la proprietate privată: garantează dreptul la proprietate privată și creanțele asupra statului, stabilind că averea dobândită licit nu poate fi confiscată.

Art. 54 din Constituție – Restrângerea drepturilor: stabilește că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi restrâns decât în condițiile prevăzute de lege, proporțional cu situația care a determinat restrângerea, fără a atinge existența dreptului.

Art. 6 din CEDO – Dreptul la un proces echitabil: garantează oricărei persoane dreptul de acces la o instanță, cu respectarea principiilor echității,

publicității și termenului rezonabil. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod constant că dreptul de acces la justiție implică dreptul de a contesta deciziile care afectează drepturile civile ale persoanei (*Golder c. Regatul Unit*, 1975; *Bellet c. Franța*, 1995).

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. Omisiunea legislativă cu efecte neconstituționale

Competența Curții Constituționale de a examina omisiunile legislative este consacrată în jurisprudența sa constantă: omisiunea legislativă constituie obiect de control constituțional atunci când afectează un drept fundamental (DCC nr. 44/2022; DCC nr. 62/2021). În speță, omisiunea din art. 21 alin. (6) afectează dreptul creditorului la apărare și accesul liber la justiție, drepturi garantate de art. 20 și 26 din Constituție.

Art. 21 alin. (6) din Legea Insolvabilității instituie o procedură accelerată – instanța adoptă hotărârea în cel mult 5 zile lucrătoare, fără examinare contradictorie, fără citarea creditorilor și fără posibilitatea acestora de a prezenta probe. Norma prevede explicit că hotărârea este adoptată „fără drept de apel”, fără a distinge dacă această excludere vizează exclusiv debitorul (care el însuși a solicitat procedura) sau și creditorii (care sunt terți față de cererea introductivă).

2. Conflictul normativ între art. 21 alin. (6) și art. 37 din Legea Insolvabilității

Art. 37 alin. (1) lit. b) din Legea Insolvabilității prevede expres că hotărârea de intentare a procedurii de insolvență poate fi atacată cu apel „de către orice creditor care are un interes legitim”, cu excepția cazului reglementat de art. 21 alin. (6). Această excepție creează o contradicție normativă imposibil de soluționat pe cale de interpretare sistematică:

- Interpretare A: Dacă excepția din art. 21 alin. (6) vizează și creditorii, atunci dreptul general de apel al creditorului consacrat la art. 37 devine inaplicabil în situațiile cel mai frecvent întâlnite în practică – cele în care chiar debitorul inițiază procedura.
- Interpretare B: Dacă excepția vizează exclusiv debitorul, textul legii este redactat ambiguu și generează incertitudine juridică, ceea ce contravine principiului clarității și previzibilității normei juridice (art. 23 din Constituție).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie să fie accesibilă și formulată cu suficientă precizie pentru a permite cetățenilor să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele unui anumit comportament (cauza *Sunday Times c. Regatul Unit*, 1979). Ambiguitatea normei de la art. 21 alin. (6) generează o stare de incertitudine juridică incompatibilă cu standardele CEDO și constituționale.

3. Încălcarea dreptului la un proces echitabil și a principiului contradictorialității

Procedura reglementată de art. 21 alin. (6) exclude orice formă de contradictorialitate anterioară adoptării hotărârii de intentare. Creditorul:

- nu este citat sau informat anterior adoptării hotărârii;
- nu are posibilitatea de a prezenta probe care să răstoarne prezumția de incapacitate de plată;
- nu poate contesta, prin intermediul unui apel efectiv, o hotărâre care îi afectează direct drepturile patrimoniale.

Curtea Europeană a statuat că dreptul la un proces echitabil implică în mod necesar egalitatea armelor între părțile unui litigiu (cauza *Dombo Beheer B.V. c. Olanda*, 1993) și dreptul de a fi audiat anterior adoptării oricărei decizii care afectează drepturile civile (cauza *Feldbrugge c. Olanda*, 1986). În speță, creditorul este lipsit de orice instrument procedural pentru a contesta o hotărâre care poate conduce la lichidarea debitorului și, implicit, la pierderea creanțelor sale.

Această excludere devine cu atât mai problematică în contextul în care procedura poate fi inițiată de un debitor cu intenție frauduloasă, fără ca instanța să fie obligată să verifice realitatea stării de insolvabilitate sau să examineze eventualele probe contrare.

4. Încălcarea principiului egalității (art. 16 din Constituție)

Norma contestată crează un tratament diferențiat nejustificat între:

- Creditorul din procedura inițiată de creditor (art. 28 din Legea Insolvabilității): debitorul poate prezenta o referință prin care contestă starea de insolvabilitate, beneficiind de o procedură contradictorie cu examinare probatorie.
- Creditorul din procedura inițiată de debitor în temeiul art. 21 alin. (6): este privat de orice drept de a prezenta probe, de a fi ascultat sau de a contesta hotărârea adoptată.

Această diferențiere nu este justificată de un scop legitim proporțional. Viteza procedurii nu poate constitui o justificare suficientă pentru excluderea totală a dreptului de apărare al creditorului, cu atât mai mult cu cât riscul de fraudă sau de insolvență fictivă este o realitate documentată în practica judiciară.

5. Încălcarea dreptului la proprietate privată (art. 46 din Constituție) și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO

Creanțele creditorului constituie bunuri în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la CEDO (cauza *Pressos Compania Naviera S.A. c. Belgia*, 1995). Interzicerea absolută a dreptului de apel împotriva hotărârii de intentare a insolvabilității, coroborată cu imposibilitatea creditorului de a prezenta probe care să demonstreze solvabilitatea debitorului, echivalează cu o ingerință disproporționată în dreptul de proprietate al creditorului, incompatibilă cu standardele art. 46 din Constituție și ale CEDO.

Curtea Europeană a statuat că orice ingerință în dreptul de proprietate trebuie să fie legală, să urmărească un scop de utilitate publică și să fie proporțională cu scopul urmărit (cauza *Sporrong și Lönnroth c. Suedia*, 1982). În speță, lipsirea creditorului de orice cale de atac nu este proporțională, iar scopul de urgentare a procedurii putea fi atins prin mijloace mai puțin restrictive – de exemplu, prin reglementarea unui apel în termen scurt.

6. Depășirea limitelor constituționale ale restrângerii drepturilor (art. 54 din Constituție)

Art. 54 alin. (3) din Constituție interzice în mod absolut restrângerea drepturilor garantate de art. 20–24, inclusiv accesul liber la justiție (art. 20) și dreptul la apărare (art. 26). Prin urmare, chiar și o restrângere aparent justificată a dreptului de apel ar fi neconstituțională dacă privește aceste drepturi fundamentale în substanța lor esențială.

Norma contestată nu doar restricționează, ci exclude în totalitate posibilitatea creditorului de a contesta hotărârea de intentare a insolvenței, atingând însuși nucleul dreptului de acces la justiție și al dreptului la apărare, ceea ce este inadmisibil din perspectiva art. 54 alin. (4) din Constituție, care prevede că restrângerea nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII:

1. Admiterea prezentei sesizări;
2. Declararea sesizării admisibile;
3. **Să declare neconstituțional** textul „fără drept de apel” din art. 21 alin. (6) din Legea Insolvenței nr. 149/2012, în măsura în care exclude dreptul creditorului de a ataca cu apel hotărârea de intentare a procedurii de insolvență și/sau de a prezenta probe care să răstoarne prezumția de incapacitate de plată a debitorului;
4. **Să constate omisiunea legislativă** constând în lipsa reglementării unui mecanism procedural efectiv prin care creditorul să poată contesta hotărârea de intentare adoptată în temeiul art. 21 alin. (6), și să oblige legiuitorul să completeze norma în consecință;
5. **Să constate** că art. 21 alin. (6) din Legea Insolvenței nr. 149/2012 contravine art. 16, 20, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, precum și art. 6 din CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la CEDO.

VI. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Semnătura:

Dinu Pflingău

Locul: Chișinău, Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105, biroul 723, Parlamentul Republicii Moldova.

Data: 8 iunie, 2026

Digitally signed by Pflingău Dinu
Date: 2026.06.08 12:12:27 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

